

# SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (in serate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 268.

V Ljubljani, v torek 23. novembra 1897.

Letnik XXV.

## Državni zbor.

Dunaj, 22. novembra.

### Sprava na Češkem.

O spravi je zadnjič govoril ministerski predsednik, o spravi pišejo vsi listi, o spravi se razpravlja že več desetletij. Da, sprava med avstrijskimi narodi je nujno potrebna za ljudske in dosledno državne koristi.

Toda ravno v sedanjih razmerah, ko so zopet vplamtele narodnostne strasti in se je posebno med Čehi in Nemci poostriło nasprotje, je malo upanja, da se uresniči ta želja trezno mislečih. Da se dva sporazumeta, da se spravita, treba obestranske zapuosti in dobre volje. A teh pogojev ni, kajti Nemci v veliki večini so zahtevali in zahtevajo razne prednosti, prvenstvo v državi, ker se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da so v veliki manjšini nasproti ostalim narodom, ki zahtevajo popolno enakopravnost. In Čehi so danes narod, politična stranka, ki niti pičice ne popusti v tej zahtevi. Sprava med narodom in narodom je lepa glasilka, ki pa pada vedno na trda, skalovita nemška tla. In to je, kar nas straši, polni z nezaupanjem, ko čujemo, da Čehi zahtevajo rešitev narodnostnega vprašanja v deželnih zborih.

Ravnokar se parlamentarna komisija posvetuje o dotičnem Dipaulijevem predlogu. Večina je že danes mnenja, da iz te moke ne bode kruha, a ustreči hoče baronu Dipauliju, oziroma olajšati stališče katol. ljudske stranke. Toda baron Dipauli zahteva, da njegov predlog pride na vrsto še pred provizorijem. Tej zahtevi se vlada odločno upira, in večina se v tem strinja z vlado, kajti provizorij mora biti po dogovoru z ogersko vlado rešen vsaj do 12. dec., toda v zbornici se šele jutri prične drugo branje, pri katerem bodo levičarji zopet za-

sedli kozla obstrukcije. Grof Badeni je naglašal danes v komisiji, da naj Dipaulijev predlog pride na vrsto za provizorijem, ker more poslanska zbornica zborovati do srede decembra. Dosedaj se Dipauli še ni udal zahtevi vlade.

Zanimivo pa je, kaj zahtevajo Čehi namesto jezikovnih naredeb. Glasilo češkega kluba zahteva, naj vlada sama predloži jezikovni zakon, kakor sta to storila grofa Hohenwart in Taaffe l. 1879 in 1886. Zakon bodi osnovan po teh načelih:

1. Pri vseh uradih prve stopnje je uradni jezik oni, ki ga govori večina prebivalstva ali ga rabijo avtonomni uradi.

2. Pri vseh uradih in sodiščih, katerih kompetenca se razteza čez vso deželo ali nekaj okrajev, in pri onih, ki imajo svoj sedež v stolnem mestu dežele, sta češki in nemški jezik enakopravna uradna jezika.

3. Oblastva dopisujejo enakim in višjim oblastvom v svojem uradnem jeziku.

4. Vsak posameznik se more pri vlogah posluževati češkega ali nemškega jezika. Vsaka konačna rešitev se mora glasiti v istem jeziku, v katerem je bila sestavljena prvotna vloga.

5. Za javno službo se zahteva znanje obeh deželnih jezikov.

6. Nameščeni uradniki, ki so večji le jednemu dež. jeziku, uporabijo se pri onih sodiščih in oblastvih, kjer je oni jezik uradni. Pri vsakem cesarskem uradu mora vsaj jeden uradnik znati oba jezika.

Te zahteve gotovo niso pretirane, a Nemci bodo bobnali in trobili v nemški gozd, da hoče vlada s tem poslovaniti nemški narod v Avstriji. — Ako obvelja zakon po teh načelih, zagotovi nam pač enakopravnost v pismu, a v praksi ostane vse pri starem, dokler birokracija in naši avtonomni uradi ne storé svoje dolžnosti v tem oziru. Koliko je pri

nas „odločno narodnih“ županov, ki še vedno uradujejo nemški, in koliko je na periferiji po večini prebivalstva slovenskih občin, katerim pa pašujejo nemški župani. Črka mori, duh je, ki oživlja.

### Državne podpore.

Danes poslanska zbornica nadaljuje nadrobno razpravo o državnih podporah po elementarnih ne-zgodah poškodovanim deželam.

Govorili so doslej poslanci: Plass, Zeller, Dvořák, Lorber, Rojovski in Pergelt.

Schönerer se je danes zopet prikazal v zbornici ter zahteval, da se konstatuje sklepčnost.

Predsednik mu je ustregel, zapisnikarji štejejo od oddelka do oddelka. Levičarji pa, ki se pritožujejo o počasnosti vlade glede podpor, zapusté zbornico, da bi bila nesklepčna. In to so možje, ki hočejo imeti resnost v zakupu.

Najostudneje pa je postopanje soc. demokratov, ki imajo polna usta samih obljub za proletarijat, a kot senca lazijo povsod za nemškimi liberalci v obstrukciji. Da nastopajo proti vladi, da vse grajajo in kritikujejo, to je njihovo stališče, a da se kot mednarodna stranka uprezajo v Schönererjeve ojnice, to je doslednost v nedoslednosti. Da ljudstvo preje dobi podpore, treba glasovanj po imenih!!

Kakor sem že včeraj sporočil, je bil drugim podpredsednikom izvoljen dr. pl. Fuchs s 116 glasovi, 46 glasovnic je bilo praznih, 1 glasovnica neveljavna.

Ob 4. uri se je pričelo glasovanje o raznih predlogih. Levičarji so si stvar jako lepo uravnavali. Za vsako deželo, za katero je proračunski odsek nasvetoval primerno svoto, so predlagali višjo podporo, češ, da pokažejo s tem večjo naklonjenost poškodovanim deželam in občinam. No, s tujo roko je lahko gade loviti!

## LISTEK.

### Za sina.

Poslovenil Savo Savič.

Tistega večera kovač Lory ni bil dobre volje. Običajno je, kadar je ogenj na ognjišču pogasnil in je solnce zašlo, odšel iz kovačnice in se vsel na klopico pred vrati svoje delavnice, da se naužije v miru prijetnega večera po muki celega dneva. Tu je popil z družino nekoliko piva in potem je odšel večerjat. A ta večer je ostal kovač pri nakuvalu, dokler ga ni prišla žena klicat, naj gre večerjat, a tudi tedaj je težko ostavil kovačnico.

Žena, videč temno možovo lice, poprašuje sama sebe:

„Kaj se mu je dogodilo? Mogoče je o vojni dobil slaba poročila, katerih mi noče odkriti... Mogoče je naš Krsto obolel.“

Ne upa si pa moža o ničemur vprašati; molče miri deco, zagorelo od solnca.

Kovač se je vsedel na stol... Ni večerjal, ni govoril, ampak mrklo je zrl pred se... Najedenkrat porine od sebe krožnik in zakriči:

„Te izdajice!“

„O kom govoriš, Lory“, vpraša žena.

„O kom?“ krikne mož. „O teh potepuhih, katere sem videl danes v mestu, oblečene v obleko naše vojske francoske. Poznam jih — oni so to... kako naj jih imenujem... koji so se prekrstili v Pruse. Ah, vedno pogostejše, celo vsak dan vidim te neverne Alzačane... te izdajalske begune iz vojske francoske. Ne vem, s kakim imenom naj jih nazivam!“

Žena hoče zagovarjati begune:

„Kaj hočeš, moj dragi?“ rekla mu je. „To ni krivda teh nesrečnih mladeničev... Tako daleč je ta Afrika, kamor jih pošiljajo... Beda jim tam... ni čudno, da jih srce vleče domov. Komaj čakajo, da se vrnejo, da tedaj na veke vržejo od sebe vojaško obleko.“

Lory udari ob stol.

„Molči, mati! Vi žene tega ne razumete. Za vas ni na svetu nič svetega razun vaših sinov. Hočete samo, da pri njih živite, pa jim hočete žrtvovati blagor domovine, blagor celega naroda, da se le njim dobro godi. A jaz ti pravim, da so taki potepuhi, kakoršne sem videl v mestu, izrod, izdajice, zločinci — o da znam, da tudi naš Krsto namerja kaj takega učiniti, to bi mu, kakor gotovo se zovem Jurij Lory in kakor gotovo sem bil vojni v polku strelcev, to bi mu, še enkrat ti rečem, razcepil glavo na dvoje.“

In kovač se je zganil ter stegnil roko proti steni, kjer je visela dolga sablja nad sliko sinovo, kateri sedaj kot vojak biva v Afriki. Ko pogleda z očesom očinske ljubezni na plemenito, možko in lepo postavlo mladeničevo, umiri se hitro, srce mu napolni popolnoma drugo čustvo — starec sedi mirno in čez nekaj časa se glasno nasmeje:

„Kakšen človek se jaz! Kaj mi je zopet prišlo na misel... Kako bi mogel naš Krsto izvršiti tako lopovstvo... On da bi se bratil s Prusi, katerih je za časa boja toliko spravil na oni svet!... No, človek sem.“

In stari sedaj dobre volje povečerja ostanke, popije dve čaši piva in odide na zrak, smejoč se sam svojim mislim.

Kovačica je ostala sama.

Spat odpravi nemirno deco, katera še dolgo časa brbljaje, kakor mladi ptiči v gnezdu, ne zaspi; v roke vzame posel in sede pred vrata, vodeča na vrt. Od časa do časa vzdihne, misleč pri sebi:

„Vsekako... istina je... izdajalci, izrodi so to... kaker pravi moj stari... a matere so jim srečne, ko jim zró v oči.“

In spomni se, kako ji je sin Krsto preje, predno je odšel v vojake, delal veselo na tem malem vrtu. V duhu je gledala bližnji studenec, s katerega ji je sinko prinašal vodo... in vidi ga v beli obleki, in

Skoro deset milijonov dovoli država podpor in brezobrestnih posojil po povodnji poškodovanim, a levica zahteva mnogo več ter zaamehuje poslanec posameznih dežel, ki sede na desnici ter glasujejo za odsekovne predloge. Da politika apridi anačeje!

Desnica je odklonila vse predloge levičarjev, izvzemši predlog posl. Schlesingerja glede podpore za Nižje-Avstrijsko.

Predsednik pretrga sejo ob 5. uri, nadaljevanje ob 1/2. uri zvečer.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 23. novembra.

**O stališču katoliške ljudske stranke v državnem zboru** je prav temeljito razpravljajal posl. dr. Ebenhoch na že omenjenem volilskem shodu v Schwannstadt. Najpreje je govoril dokazoval, da Nemci nikakor ne smejo in ne morejo imeti večine v državnem zboru, ker šteje Avstrija poleg 8.461.600 Nemcev 15.012.000 nememcev, in mej temi 14.119.000 Slovanov. — S tem dejstvom mora računati vsak politik, ki resno presoja parlamentarne razmere. To razmerje se bode pa še poslabšalo na škodo Nemcev, ko se uvede splošna in jednaka volilna pravica. Iz tega torej očevidno sledi, da brez Slovanov ni mogoča večina v avstrijskem parlamentu. — Ker pa je vsaki stranki z ozirom na razne prednosti mnogo na tem, da se nahaja v večini, se je tudi katoliška ljudska stranka, katera ni prijateljica neplodnega opozicijskega delovanja, po uspešnem prizadevanju barona Dipaulija priklopila strankam večine. To pa je ravno, pravi dr. Ebenhoch nadalje, tisti velikanski pregrešek, ki se očita Poljakom in Čehom, da so se zvezali z nami „klerikalnimi Nemci“, in sicer preje, nego z našimi liberalnimi sorojaki. Poslednji bi bili namreč srčno radi zagotovili si svoje sedeže v večini, ko bi le nas klerikalcev ne bilo v nji. Taka je torej naša zveza s Slovani. Program naš je začrtan v adresnem načrtu: enakopravnost, avtonomija in širše pravo deželnih zborov, gojitev in pospeševanje pravega verskega čuta ter zboljšanje gospodarskega položaja avstrijskih narodov. Umevno je, da se je s tem načrtom, ki je kakor pušica zadel v srce liberalizma, še bolj poostriilo nasprotje mej večino in manjšino, in vojska je napovedana na vsi črti. Ker se pa liberalci z večino ne morejo z vspehom borovati, zato so padli po Badenijevi vladi. Jezikovni naredbi sta jim in jim še sedaj služita za plašč, pod katerim se boré za „zatirano“ svojo narodnost, v resnici pa velja vsa ta ljuta borba le zistemu, kakoršnega so ustvarila načela večine. Ker je pa nadalje vlada izjavila, da se hoče opirati na večino ter je s tem poslednja postala prava opora in jez napram valovom razbarkanega nemškega morja, si prizadeva manjšina, strmoglaviti najpreje vlado, z njo vred pa tudi večino ali pa jo storiti vsaj neškodljivo. To se pa obstrukciji, kateri so se v prvem hipu pridružili tudi socijalni demokratje in vsa njihova garda, dokaz, da se bije res „narodnostni“ boj, ne bo posrečilo, dokler bo večina krepka in odločna.

raduje se nad njegovimi bujnimi plavimi lasmi, ki se mu v kodrih vsipljejo po vratu, a mu padejo pozneje pod krutimi vojaškimi škarjami.

Strese jo mrz.

Mala vratca, vodeča iz polja na vrt, odpró se na široko — čulo se je, da je nekdo prišel. Pritihotapil se je kot zločinec do ulnjaka in se tamkaj skrili.

„Dober dan, mamica“ ...

Kovačica pogleda, a ne more verovati svojim očem.

Njen Krsto je stal pred njo; obleka mu je v neredu, a sam je zmrušen, zanemarjen, izpregovoriti ne more besede. Izdajica se je vrnil v Alzacijo z drugimi beguni in se je več kot celo uro plazil okolu hiše, dokler ni odšel oče zopet v kovačnico delat pri luči.

Mati je imela namen sina pokarati, ne pa objeti, a zmagala so jo druga čustva. Toliko časa ga ni videla, tako dolgo ga ni poljubila ... Gotovo je sin neizmerno hrepel po roditeljih, hrepel po rodnem domu, iz spomina ni mogel pustiti kovačnice ... kako bi mogel živeti tako daleč od onih, za katere mu gori srce ... In k temu vojaška strogost; tej ne more podleči tak mladenič ... Sigurno je mnogo trpel od tovarišev, ki so ga imeli vsled njegovega alzaškega narečja za Prusa. (Konec sledi.)

Poslednje je pa popolno odvisno od postopanja kat. ljudske stranke, s katero večina stoji in pade in ki je ključ sedanje večine. Umevno je torej brezmejno sovraštvo nemških liberalcev nasproti naši stranki. Položaj naš je torej zelo težaven, toda vztrajati hočemo do konca. — Gotovo zlate besede vplivnega voditelja katoliške ljudske stranke in le želeči je, da bi bili njegovih mislij vsi njeni člani.

**Davčni popust in deželne doklade.** Včerajšnja „Wiener-Abendpost“ objavlja neko tabelo, s pomočjo katere dokazuje posamnim deželnim zastopom nujno potrebo, da se opuste deželne doklade na osebni dohodninski davek, ker bi se sicer na novo obremenili davkoplačevalci, dežela sama pa bi ne bila deležna davčnega popusta pri zemljiškem in hišnem davku, kakoršnega je določila po nasvetu posamnih deželnih komisij centralna komisija v mesecu juliju letošnjega leta. Na Kranjsko odpade popusta pri zemljiškem davku 59.753, pri hišnem pa 38.654 gold., na Koroško 63.494 in 35.394 gld., na celo Štajersko 214.986 in 179.092, na Istro, Gorico in Gradiško 58.340 in 25.580 gld. Poleg tega odpade na Kranjsko delež od 3 milijonov, kakor je proračunjen za leto 1898 v znesku 38.612 gld., toraj skupno na leto 137.019 gld. davčnega popusta. Cela monarhija bo dobila nad 10 milijonov davčnega popusta, v slučaju ugodnejih prinosov proračunanih davčnih vrst pa še več, ker je določen 10 odstotni davčni popust. Vlada z vso silo polaga deželnim zborom to zadevo ter jo jim priporoča v vsprejem, kakor sta to že storila gorjenje-avstrijski in koroški deželni zbor. Naloga deželnih poslancev naših bode toraj, da to vprašanje resne prouče in s svojim končnim sklepom ne obremene občutneje že itak preveč obremenjenih davkoplačevalcev, ob enem pa tudi skrbje zato, da se ne zmanjšajo preveč nujno potrebni dež. prihodki.

**Na Grškem** se opozicijskalni krogi poslednje dni posebno pečajo z vprašanjem, kdo je provzročil zadnjo nesrečno grško turško vojsko, in žele, da bi bili dotični provzročitelji splošne nesreče občutno kaznovani. To zahteva v prvi vrsti Delyannisova stranka. Toda ne samo pristaši bivšega ministerskega predsednika, marveč general Smolenski sam je povodom debate o tej zadevi izjavil, da je bila vojska improvizovana in da kralj Jurij sam želi, da bi provzročitelje zadela roka pravice. Vendar se pa po želji sedanje večine in vlade ta točka sedaj še ne obravnava, ker je treba poprej sklepati o mirovni pogodbi.

**Španija v Rothschildovih krempljih.** Razni listi poročajo, da ima pariški Rothschild v svoji pisarni postavljene sohe vseh onih evropskih vladarjev, ki so njegovi dolžniki. Ta galerija se vsled zvitosti tega židovskega špekulanta množi od leta do leta. Povsodi ima nastavljene svoje mreže. Njegovi agenti, katere ime nastavljene po vseh večjih evropskih mestih, skrbje z veliko vnemo, da se vjame čim več kalinov v razpreženo mrežo. V zadnjih dneh je posebno delaven njegov agent Bauer v Spaniji. Znano je, da gre španjski vladi trda za denar. To priliko porablja kaj marljivo Rothschildova hiša. Gre se za posojilo 100 milijonov frankov, v odškodnino pa bi morala vlada prepustiti upniku svoje rudnike za živo srebro v Almedih. Rothschild s tem gotovo ne boče prav nič oškodovan, nasproti se boče pa Spanija zapisala v črno knjigo in kmalu bočeta sobi kraljice Kristine in kralja Alfonza XIII. uvrščeni mej gale-rijo dolžnikov v Rothschildovi palači.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. novembra.

(Kanonično vmeščena) sta bila danes čč. gg. Matevž Kljun na župnijo Višnjo Goro, in Janez Zabu kovec na župnijo Zgornji Tuhinj.

(Soc. demokratje in kršč. socijalisti.) Tudi sinočni „Narod“ poroča o velikih izgredih v Gradcu, katere so provzročili v svoji brezmejni surovosti soc. demokratje. Toda „Narod“ nima zanje in za surovost nobene grajalne besede, pač pa napada kršč. soc. posl. Axmanna, ki je prišel z Dunaja v Gradec govorit. „Narod“ namreč piše: „Povod izgredom je bilo zborovanje, katero so priredili kršč. socijalisti in na katero je bil prišel tudi kršč. soc. posl. Axmann, jeden najnedostojnejših ljudij, kar jih sedi v poslanski zbornici.“ — Torej Axmann je najnedostojnejši človek v zbornici, soc. demokratje v Gradcu pa so najbolj olikani, ker so zakrivali toliko surovostij pri teh izgredih. Ta olikanost se mora soditi res le po znanih „Narodovih“ načelih o dostojnosti.

(Konferenca.) V četrtek 25. t. m. bodo imeli sacerdotes sodalitati Ss. Cordis Jesu adscripti, shod v Ribnici. C. gospodje se vabijo, da bi se vdeležili prav v obilnem številu.

(Doktorjem prava) je bil na graškem vseučilišču promoviran v soboto duhoven gospod Anton Požar.

(Električna železnica v Ljubljani.) Ministerstvo za železnice je dovolilo, da se sme vršiti pregled trase in pa komisija zaradi postaj male električne železnice v Ljubljani. Ta ogled se vrši, kakor je razvidno iz povabil, ki jih je razposlala deželna vlada posamnim interesentom, 29. tega meseca ob 9. uri dopoldne. Pri deželni vladi bodo interesentje in zastopniki najpreje vpogledali si posamne načrte ter se nato vdeležili obhoda.

(Iz Slavine) 21. novembra. Danes popoldne po večernici je govoril v tukajšnjih šolskih prostorih c. kr. okrajni živinozdravnik g. Ferdinand Gaspari iz Postojine o umni živinoreji. Poljudno in lahko-umevno je razlagal in priporočal poslušalcem mnogo koristnih nauk, katere so navzoči skrbno in zvesto poslušali, in se mu zanje konečno tudi zahvalili. — Zbralo se je precejšnje število gospodarjev, a še več smo jih pogrešali, in to takih, kateri bi se imeli najbolj zanimati za jednake poduke. — Umrli je danes tukaj v Selcu 6 mesecev in 21 dni star otrok Janez Bele, kateri je bil pretečen ponedeljek stari varuhinji na ognjišču padel v ogenj; baje so jo bile slabosti napadle in je vsled tega spustila otroka iz rok. Ne mine skoro nikoli leto, da bi se tu pri nas ne zgodile kake nesreče na ognjišču.

(Iz Črnomlja.) Nesreča. Dne 16. t. m. odšel je Janez Lamut, posestnik iz Griča v gozd pod „Debeli vrh“ po drva. Spremljal ga je sin s par voli in vozom. Ko sta naložila drva, oddalji se oče; sin pa misleč, da je oče odšel po drugi poti proti domu, zapreže voli in se poda domov. Ker pa očeta le ni bilo — odpravijo se ga iskat še isti dan, pa ga ne najdejo. Drugi dan se napoti več možakov v goro in najdejo pogrešanega, ki je ležal vznak mrtev — le malo oddaljen od mesta, kjer je prejšnji dan raskladal drva. Ker pa niso zapazili na mrtvem nobene rane, ko le neznatno prasko na sencih — ni nihče slutil na kako hudodelstvo. Prenesli so ga v mrtvašnico v Doblje in obvestili c. kr. sodnijo v Črnomlju. Le ta je drugi dan pri raztelesenju dognala — da je bil mrtvi ustreljen s kroglo, ki mu je prodrila skozi desna pljuča in hrbet. — Takoj sta se napotila dva orožnika v Poljane iskat zločinca, ki je pridnemu gospodarju vzel življenje. Kdo je, pokazala bo preiskava!

(Z Vrha pri Vinici.) Zalibog, da moram zopet o tatvinah iz teh krajev pisati. Pred štirinajstimi dnevi so v Bosancih, v vasi onkraj Kolpe neznani lopovi vkradli v dveh krajih več obleke in čez sto goldinarjev denarja. V ponedeljek zvečer ob 7. uri je neznan tat si prislonil lestvice v sobo nad kletjo pri krčmarju, po domače Klobučarju pod cesto tik Viniškega župnišča in je s pripravnim orodjem odprl ameriški zaboj in odnesel pet sto goldinarjev in nekaj rjuh. Ker se mu je mudilo, je lestvice pustil prislonjene, katere si je bil izposodil pri bližnjem podu. Tatu dosedaj niso prišli na sled in mu menda tudi ne bodo. Prekanjeni so taki tiči.

(Potres.) Iz Kamnika, 22. nov. Tukaj je bil ob 1/2.9. uri dopoldne zelo močan potres s podzemeljskim bobnenjem; hvala Bogu, da je bil kratek, ako bi dalje časa trajal, bi ogromno škodo prouzročil; zdaj ni škode opaziti nobene. — Iz Tunje, 22. nov. Ob 8. uri 28 minut zjutraj se je čutil silno močen vertikalni sunek. Ob enem se je slišal glas kakor močni strel. Majalo se je dobro sekundo.

(Odlikovanje.) Papež Leon XIII. podelil je dr. Emiliju Biščanu, c. kr. okrajnemu zdravniku v Samoboru, radi njegovih zaslug, viteški red sv. Gregorja. Dotični doktor odlikuje se radi svoje radodarnosti za uboge, a zlasti še radi svoje požrtvovalnosti do bolnikov, katerim svojo večšo roko v pomoč podaja, ter siromašne zastonj zdravi. Poznan ni samo daleč na okoli po Hrvatskem ampak tudi v sosednjem Kranjskem. Red in diplomo izročil mu je osebno preč. p. provincijal Placid Fabiani v spremstvu general-definitorja p. Konstantina Luzerja.

(Komponist opere „Ksenije“) g. Parma je bil tri dni v Zagrebu, kjer je z intendantom, vodjo in regisseurjem zagrebskega gledališča poskušal svojo novo opero, ki se ima prihodnje leto meseca aprila predstavljati v Zagrebu.

(Za jugoslovansko jedinstvo) Zagrebški listi poročajo, da nameravata znana hrvatska politika Erazmo

Barčič in deželni poslanec dr. Fr. Potočnjak izdajati političen list: „Narodna misao“. List prične izhajati z novim letom trikrat na teden ter bo gojil kot svojo glavno nalogo misel narodne jedinosti mej Slovenci, Hrvati in Srbi.

(Razpisane službe.) Mesto družega učitelja v Beli Peči; prošnje je vložiti do 18. dec. pri okr. šolsk. svetu v Radovljici. — Mesto sodnega sluge v Kočevju; prošnje do dne 18. dec. okrožnega sodišča predsedstvu v Novem Mestu.

## Društva.

(Ljudska posojilnica v Ljubljani) Gradišče št. 1 sklenila je, da plača rentni davek iz svojega, tako da dobijo vlagatelji polne 4 1/2 % obresti od hranilnih vlog. Upati je, da bode vsakdo vlagal pri Ljudski posojilnici, ker je pri obrestih precejšna razlika proti drugim hranilnicam, pri tem pa popolna varnost in se sme vsaki dan vložiti, ali tudi vzdigniti. Po pošti brez troškov.

## Narodno gospodarstvo.

### Kako naj štedimo?

Varčnost je pač ona čednost, ki se dandanes premalo ceni. Koliko denarja ne vzemó nepotrebne veselice, in koliko se ga ne izmeče za poplunuoma nepotrebne reči! Da, smemo reči, da veliko vlogo pri sedanjem socialnem propadu igra tudi zapravljivost. Prav zato pravi družboljub družbo kliče nazaj k varčnosti.

Pa kako naj začnem? Kam naj oddajam prihranjene krajcarje, da mi bodo v podporo tedaj, ko bom morda za delo nezmožen, ali pa ko mi bo treba prevzeti gospodarstvo?

To vprašanje je velike važnosti za vsakega, važno i za duhovna.

Pred sabo imam listič „Wirtschaftliche Rathschläge“, herausgegeben vom I. allg. Beamtenverein der österr.-ung. Monarchie z dne 30. sept. 1897, št. 15.

Pisec gosp. E. Sch. opisuje veliko važnost zavarovanja posebno z ozirom na kat. duhovščino, vabeč jo, naj pristopa k temu društvu.

Pisec pride do zaključka: „Die beste Art des Sparens ist die Theilnahme an einer Versicherungsgesellschaft.“ Da bi duhovščino prepričal o tem, navaja več vzgledov, kako naj bi se duhovni zavarovali. Da upa gotovega vspeha, uvidi se iz sklepnih besedij: „die kath. Geistlichen aber nahmen diese, auch für sie gegründete... Wohltätigkeitsgründung bisher viel zu wenig in Anspruch, weil sie dieselbe wahrscheinlich zu wenig kannten.“

Nun aber glauben wir der Hoffnung Ausdruck geben zu können, dass auch die Priester dem vortrefflichen Versicherungswesen des Beamtenvereines etwas mehr Aufmerksamkeit schenken werden, und dadurch für die gedeihliche Zukunft ihrer selbst... Sorge tragen, welche sie mit „isolirten“ Sparkreuzern niemals erreichen können.“

Tako g. E. Sch. (Podčrtane besede so v izvirniku odprto tiskane).

Istinito, stvar je vredna uvaževanja!

Opomin: štedi, veljaj tudi duhovniku, posebno mlademu. Kak revež je duhoven, ako nastopi župnijo — pa nima nič denarja! Kaj pa šele, ako onemore po kakih 15 ali 20. letih! Če si župnik, dobiš pokojnine 360, ozir. 370 gld., ako si pa še kaplan: celih 250 gld.!

Ze sama te številke glasno kličejo: štedi v mladih letih!

Toda, kako naj štedim? Kateri je najboljši način? „Rathschläge“ menijo, da je najbolje, da se zavaruješ pri kaki zavarovalnici. Pisec teh vrstic pa je družega mnenja. Kdo naj razsodi? — Stevilke.

Toda, Nb. — pri razpravi se oziram le na duhovne, ne na druge; saj le tem velja očitane „dass sie die Wohltätigkeitsgründung wahrscheinlich zu wenig kannten.“

Za podlogo naše razpravi vzemimo vzgled iz „Rathschl.“ in sicer oni, ki gosp. E. Sch. še prav posebno vgaja; način, ki ga g. E. Sch. novoposvečencem prav posebno priporoča.

Novomašnik X., 24 let star, upa v 15 letih nastopiti samostojno službo. Dobro vedoč, da bode tedaj potreboval vsaj nekoliko investicijskega kapitala, se zavaruje pri „Beamtenverein-u“ za 1000 gld., koje mu bode društvo izplačalo po preteklih 15 letih. Za polico po 1000 gld. bode moral plačevati mesečne premije po 4 gld. 93 kr., toraj na leto 59 gld.

04 kr.; v 15 letih bode vplačal 885 gold. 60 kr. Za to svoto bode dobil od društva 1000 gld., to je 114 gld. 40 kr. več, kakor je on dal.

Recimo, gospodu X. bi se ne ljubilo vsaki mesec hoditi na pošto s čekovnim računom in pa tistih odrezkov spravljati, in bi stvar drugače zasukal. Mesto na pošto, bi on vsak mesec v „šparovček“ vrgel petak, in ob pol letu prihranjene naložil v hranilnici. Da pa ostanemo pri isti svoti, kakor bi jo plačeval pri društvu, recimo: vsakega 1. prosinca bi vložil 30 gld. — a 1. Julija 29 gld., t. j. na leto 59 gld. (Na ta način bi mu le za prvo vlogo morda trda šla, ako ni od nove maše nič prihranil — za vse nadaljne vloge bi imel prihranjen denar; a drugo polovico zadnjega leta mu ni treba več v „šparovček“ metati, mesto tega bi bila prva vloga). Teh 59 gld. naj bi gospod X. vlagal v hranilnico, ki vlog ne obrestuje višje, kakor le po 4 odstotke ter obresti vsakega pol leta prišteva h glavnici, kakor n. pr. kranjska hranilnica. Ako vztraja 15 let, bode v hranilnici znošil 885 gld. In vspeh?

Hranilnica mu bode koncem 15. leta izplačala 1220 gld. 56 kr., t. j. celih 220 gld. več, kakor društvo; in ista svota, ki mu je v zavarovalnici donesla 114 gld. 40 kr., mu daje v hranilnici 335 gld. 56 kr.

Kaj pa ko bi gospod X. pred 15 letom samostojno službo nastopil? — Gospod E. Sch. meni, da v tem slučaju bi bilo za njega še posebno ugodno, da je zavarovan; kajti „hätte ein Geistlicher schon vor dem 15. Priesterjahre eine Pfarre zu übernehmen, so hat er auf seine Polize hin überall Credit.“ — Prav! — Recimo gospod X. nastopi župnijo po preteklih 15. letih. Ob nastopu potrebuje 1000 gld., toraj si jih izposodi za dve leti ter zastavi polico. Brezobrestno bode denar težko dobil; pač pa smemo misliti, da bo plačal obresti po 5 odstotkov, torej v dveh letih 100 gld. Za tisočak, ki mu ga bode izplačalo društvo, bode on dal: društvu na premijah 885 gld. 60 kr., a upniku na obrestih 100 gld., skupaj torej 985 gld. 60 kr.

Da bi bil on po zgoraj označenem načinu trinajst let v hranilnici nalogal po letnih 59 gld., bi bil vložil 767 gld. in hranilnica bi mu sedaj izplačala 1013 gld. 6 kr. To pak je razloček za celih 231 gld. 66 kr., za katere bi bil g. X. na boljem, ako bi bil v hranilnici nesil.

(Dalje sledi.)

## Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 23. novembra. Škofovskih posvetovanj, ki so se pričela včeraj dopoldne v nadškofijski palači na Dunaju in katerim predseduje kardinal grof Schönborn, se vdeležujejo kardinali Gruscha, Haller in Kopp, knez nadškof Kohn, nadškofa levovski in zaderski, knezoškofje Aichner, Kahn, Missia, Napotnik, Schuster in Valusi ter škofje Rösler, Doppelbauer, Flapp, Šterk, Mahnič, Uccellini, Czarew, Marcelić, Zannoni, Riha, Brynych, Schöbl, Bauer, Solecki in Lobos, generalni vikar Zobl in grško-katoliška škofa stanislavski in premislški.

Dunaj, 23. novembra. Poslanska zbornica je v večerni seji po daljši debati vsprejela vladno predlogo v drugem in tretjem branju v smislu poročila proračunskega odseka ter več resolucij. Nato je pa jela levica grozno razsajati in ugovarjati napovedanemu dnevnemu redu za prihodnjo sejo, ki se vrši jutri, namreč razprava o nagodbenem provizoriju. Levičarji so poskušali preprečiti to z vsemi mogočimi sredstvi, končno pa je zbornica s 132 proti 79 glasovom odločila se za predsednikov predlog.

Dunaj, 23. novembra. Sinočna seja je bila proti polnoči zopet zelo viharina. Opozicija je zopet grozila z obstrukcijo, ker je zbornični predsednik kot prvo točko dnevnega reda za prihodnjo sejo postavil nagodbeni provizorij, dočim so hoteli opozicijski poslanci imeti kot prvo točko zatožbo ministerstva zaradi nezakonitosti pri volitvah v Galiciji. Dr. Gross je izjavil, da je to proti pravilniku, Wolf je klical, da bo šlo v zbornici vse na drobne kosce, ako večina ne odneha od takih nasilstev. Predsedniku je večina pri glasovanju po imenih pritrdila sestavo točk dnevnega reda.

Dunaj, 23. novembra. Budgetni odsek avstrijske delegacije se je posvetoval danes o proračunu zunanjega ministerstva. Prvi govornik dr. Stransky je izjavil, da je njegova stranka zelo zadovoljna s pojasnili grofa Goluhovskega o prijateljskih razmerah in bode glasovala za proračun.

Dunaj, 23. novembra. (Budgetni odsek avstrijske delegacije.) Za dr. Stranskim so govorili še delegatje Gross, Scheicher, Kaiser, Lupul, Kramar in Popovski. Delegata Gross in Kaiser sta ugovarjala, da se določa popreje obestranska kvota, dokler to vprašanje ni rešeno ustavnim potom. Kramar je omenjal nato prijateljstva z Rusijo, ugovarjala sta mu zopet Gross in Kaiser, ki sta se posebno ogrevala za zvezo z Nemčijo. — Vsi ostali delegatje so se strinjali s pojasnili grofa Goluhovskega, Stranskega in Kramarja. Zvečer se seja nadaljuje. Prvi govori grof Goluhovski.

Dunaj, 23. nov. Poročila budapeštanskih listov, da ima vsled dogovora med Rusijo in Avstrijo Rusija prosto roko v Mali Aziji proti temu, da si Avstrija osvoji Bosno in Hercegovino, so neosnovana.

Petrograd, 23. novembra. Omenjajoč ekspezeja avstrijskega zunanjega ministra grofa Goluhovskega pišejo „Novosti“: Že dolgo niso govorili avstro-ogerski ministri tako odkrito in prepričano, kakor grof Goluhovski. Prijetna dolžnost nam je konstatovati, da so redke lastnosti ministrovega govora naravnostni vspeh solidnih in prijateljskih razmer mej Avstrijo in Rusijo. Ker se Avstrija opira na trozvezo in pa na sporazumljenje z Rusijo, katero izključuje vsako vmešavanje v zadeve balkanskih narodov, se mogočnejim glasom in bolj prepričevalno ko kedaj lahko govori o zagotovitvi evropskega miru.

Rim, 23. novembra. Nasproti trditvam nekaterih liberalnih listov, da je papež obolel, izjavlja njegov telesni zdravnik dr. Laponi, da se sv. Oče prav dobro počuti in je minulo soboto vsprejel več oseb v avdijenci.

Barcelona, 23. novembra. Somišljeniki s Kube vrnivšega se generala Weylerja so najeli več ladij, da mu gredo nasproti. Svetovali mu bodo nadalje, naj se izkrea na otoku Mallorca, ker se je bati v Barceloni kakih neprijetnih dogodkov.

Melbourne, 23. novembra. Nepopisen orkan je opustošil v noči minulega petka severo-zahodni del naselbine Viktorija. Ponesrečenih je veliko ljudi in razdejanih več mest. V okraju Wimmora je porušenih več cerkva in večjih poslopij.

## Umrli so:

19. novembra. Marija Tercelj, mizarja žena, 49 let, Cesta v mestni log 6, vsled raka. — Jera Legat, kramarica, 61 let, Mestni trg 11, srčna hiba.

V bolnišnici:

18. novembra. Anton Vidmar, pastir, 33 let, srčna hiba.

## Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

| Dan | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm. | Temperatura po Celziju | Vetrovi   | Nebo        | Padavina 24. urah |
|-----|----------------|------------------------|------------------------|-----------|-------------|-------------------|
| 22  | 9. zvečer      | 751.0                  | 2.9                    | sr. zah.  | skoro oblč. |                   |
| 23  | 7. jutraj      | 743.7                  | 2.5                    | brezv.    | del. jasno  | 0.0               |
|     | 2. popol.      | 745.0                  | 8.1                    | sl. svah. | jasno       |                   |

Srednja včerašnja temperatura 2.7°, za 0.6° nad normalom.

## Organist

(samec) išče službe.

Več pové upravnistvo „Slovenca“. 782 2-2

## Cerkvene orglje,

dobro ohranjene, s 17 registri, so na prodaj pri romarski cerkvi Matere Božje v Logu na Vipavskem.

Cena orgljam je 400 gld., kolikor je prilično vreden materijal.

Matija Erjavec,

774 3-2

dekan.

Vipava, dué 15. novembra 1897.

# Poštni sluga

se sprejme pri 783 3-3  
c. kr. poštnem uradu na Rakeku.

## Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrdka obstoji od l. 1828)

prodaja

domaća in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrazbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena prelojstva in zasebni, ka eri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinjšega namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev.

674 37

## Ljudska posojilnica,

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

Obresti za hranilne vloge 4 1/2 % brez odbitka.

804 1-1

Stanje dne 31. oktobra 1897.

(17mesečni obstanek.)

Posojila . . . . . gld. 558.720-80  
Naloženo pri hranilnicah,  
bankah, poštini hranilnici  
in gotovine . . . . . gld. 82.000-53

Udov 414 z vplačanimi de-  
leži . . . . . gld. 2.728-  
Hranilnih vlog . . . . . " 625.435-29

Raifajsnovim posojilnicam posodila gld. 239.789-32.

Prometa v 10 mesecih, od 1. januarja do 31. oktobra 1897, gld. 2.814.290-32.

St. 39.789.

789 3-2

## Ustanove.

Dne 2. decembra letos oddale se bodo pri magistratu mestne

cesar Fran Josipove jubilejne ustanove,

namenjene mestnim revežem, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Prošnje za podelitev teh ustanov, katerih je dvanajst, in sicer: dve po 25 gld., deset pa po 20 gld., vložiti je do 26. t. m. pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 18. novembra 1897.

## Zahvala.

Stejem si v prijetno dolžnost zahvaliti se c. kr. priv.  
zavarovalni družbi

„Avstrijski Phönix“ na Dunaju,

oziroma njenemu generalnemu zastopniku gosp. Josipu Prosenou v Ljubljani za hitro in jako kulantno izplačilo škode, koje povzročil mi je požar dne 13. t. m. pri moji hišni opravi; pri tej priliki pa imenovano zavarovalno društvo vsem zavarovanja potrebnim najtopleje priporočam.

Ljubljana, dne 21. novembra 1897.

802 1-1

Anton Geba.

,Kondor'

,Helios'

(794) 3

Otvoritev ključarske obrti in priporočilo.

Prečastiti duhovščini in slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem pričel

v Ljubljani, v Konjuških ulicah št. 9  
ključarsko obrt

ter se priporočam v blagovoljna naročila na vsa v to stroko spadajoča dela. Mnogoletno delovanje mi omogoča zagotoviti dobro delo in kar možno nizke cene.

Velespoštovanjem

Konrad Kermelj,  
ključarski mojster.

797 2-2

C. in kr. dvorna

tovarna za izdelovanje orgelj  
bratov Rieger

v Jägerndorfu v avstr. Šleziji.

Filijalka v Budimpešti, VII., Garay-utca 48, v lastni hiši.

Izvrstne, cenene cerkvene orglje

pod prav ugodnimi pogoji. 23 26-23

Seznam orgelj brezplačno.

St. 37.742.

778 3-3

## Razglas.

Visoko c. kr. ministerstvo za železnice je z razpisom z dne 19. oktobra letos, št. 10208, dovolilo, da se sme gledé projektovane male železnice v Ljubljani, ki bi jo gonila električna sila, vršiti pregled trase in pa komisija zaradi postaj.

To se v smislu § 13 ministerskega ukaza z dne 29. maja 1880 (drž. zak. št. 57) javno naznanja z dostavkom, da so pri tukajšnjem stavbnem uradu vsakemu na vpogled razgrnjeni dotični pripomočki in sicer:

Popisi trase, tehnično poročilo, različni podolžni in poprečni preseki in pa troškovniki. Kdaj in kje se bo pregled vršil, naznanilo se bo pozneje.

Magistrat deželne stolnega mesta Ljubljane,

dne 15. novembra 1897.

St. 3091.

800 3-2

## Razglas.

Uradni prostori c. kr. deželne sodnije v Ljubljani v civilno pravnih zadevah nahajajo se v hiši baronice de Traux

na Bregu št. 20,

uradni prostori deželne sodnije v kazenskih zadevah, okrajne za mesto delegovane sodnije v kazenskih zadevah in državnega pravdnictva pa

v Hrenovih ulicah št. 11 a

kjer se bodo znanprej tudi porotne razprave vršile.

C. kr. deželne sodnije predsedništvo v Ljubljani,

dne 18. novembra 1897.

## Zahvala.

O priliki petdesetletnega jubileja našega podjetja došlo nam je iz krogov naših p. n. prijateljev in naročnikov toliko častnih čestitek, da se čutimo dolžne javno izreči za to svojo prisrčno in udano zahvalo, proseč, da se naj nam blagovoli do sedaj izkazano zaupanje ohraniti tudi znanprej.

Z odličnim spoštovanjem

firma E. Jönnies.

803 1-1

## Dunajska borza.

Dne 23. novembra.

|                                                        |                 |
|--------------------------------------------------------|-----------------|
| Skupni državni dolg v notah . . . . .                  | 102 gld. 40 kr. |
| Skupni državni dolg v srebru . . . . .                 | 102 " 40 "      |
| Avstrijska zlata renta 4% . . . . .                    | 122 " 70 "      |
| Avstrijska krona renta 4%, 200 kron . . . . .          | 102 " 30 "      |
| Ogerska zlata renta 4% . . . . .                       | 122 " 35 "      |
| Ogerska krona renta 4%, 200 kron . . . . .             | 100 " 05 "      |
| Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. . . . .        | 947 " — "       |
| Kreditne delnice, 160 gld. . . . .                     | 354 " 75 "      |
| London vista . . . . .                                 | 119 " 85 "      |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. . . . . | 58 " 87 1/2 "   |
| 20 mark . . . . .                                      | 11 " 77 "       |
| 20 frankov (napoleonor) . . . . .                      | 9 " 54 "        |
| Italijanski bankovci . . . . .                         | 45 " 30 "       |
| C. kr. cekini . . . . .                                | 5 " 67 "        |

Dne 22. novembra.

|                                                       |                 |
|-------------------------------------------------------|-----------------|
| 4% državne srečke l. 1854, 250 gld. . . . .           | 180 gld. 25 kr. |
| 5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . . . .           | 159 " 75 "      |
| Državne srečke l. 1864, 100 gld. . . . .              | 193 " — "       |
| 4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . . . .  | 99 " 65 "       |
| Tisine srečke 4%, 100 gld. . . . .                    | 139 " 50 "      |
| Dunavske vravnjavne srečke 5% . . . . .               | 129 " — "       |
| Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878 . . . . .        | 109 " 50 "      |
| Posojilo goriškega mesta . . . . .                    | 112 " 50 "      |
| 4% kranjsko deželno posojilo . . . . .                | 98 " 20 "       |
| Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . . . . | 98 " 50 "       |
| Priporitne obveznice državne železnice . . . . .      | 226 " 50 "      |
| " " južne železnice 3% . . . . .                      | 184 " 10 "      |
| " " južne železnice 5% . . . . .                      | 125 " 85 "      |
| " " dolenskih železnice 4% . . . . .                  | 99 " 50 "       |

|                                                          |                |
|----------------------------------------------------------|----------------|
| Kreditne srečke, 100 gld. . . . .                        | 209 gld. — kr. |
| 4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . . . .        | 156 " — "      |
| Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. . . . .      | 19 " 25 "      |
| Rudolfove srečke, 10 gld. . . . .                        | 24 " 50 "      |
| Salmove srečke, 40 gld. . . . .                          | 74 " — "       |
| St. Genois srečke, 40 gld. . . . .                       | 79 " — "       |
| Waldsteinove srečke, 20 gld. . . . .                     | 57 " — "       |
| Ljubljanske srečke . . . . .                             | 22 " 75 "      |
| Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. . . . .          | 162 " 50 "     |
| Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . . . . | 3400 " — "     |
| Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld. . . . .                | 405 " — "      |
| Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . . . .             | 79 " 75 "      |
| Splošna avstrijska stavbinska družba . . . . .           | 93 " 50 "      |
| Montanska družba avstr. plan. . . . .                    | 131 " 50 "     |
| Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . . . .          | 172 " — "      |
| Papirnih rubljev 100 . . . . .                           | 128 " 25 "     |

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.  
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju  
najmanjšega dobika.  
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“  
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih  
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih  
papirjev in vestal sveti za dosego kolikor je mogoče visocega  
obrestovanja pri popolni varnosti  
naloženih glavnice.